

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Відділу поліції № 2 Чугуївського
районного управління поліції Головного управління
Національної поліції у Харківській області.

13.08.2024

Харків, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НППМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 13.08.2024 групою НППМ здійснено відвідування відділу № 2 Чугуївського районного управління поліції Головного управління Національної поліції у Харківській області (далі – відділ поліції).

Відвідування здійснювали члени групи НППМ:

Керівник групи: Цвеліх Максим Павлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Бохвалов Андрій Михайлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Деркач Діана Віталіївна, представник громадської організації.

Відділ поліції розташований за адресою: вул. Донецька, 2, місто Зміїв Чугуївського району Харківської області.

Керівник місця несвободи – Калчан Павло Васильович, полковник поліції, начальник відділу поліції.

Відвідування проводилось у супроводі начальника відділу поліції, Калчана Павла Васильовича, заступниці начальника слідства відділу поліції, Савченко Ганни Миколаївни.

Попереднє відвідування відділу поліції групою НППМ не здійснювалося.

Відділ поліції розташований в триповерховій будівлі із цокольным поверхом в місті Зміїв. Відділ поліції є структурним підрозділом Чугуївського районного управління поліції Головного управління Національної поліції у Харківській області та здійснює повноваження в межах Зміївської міської громади.

На шляху до будівлі поліції знаходяться зовнішні сходи, що ведуть до першого поверху будівлі та центрального входу (фото 1). Біля найнижчої сходинки наявна кнопка виклику персоналу для надання допомоги маломобільним групам населення для входу в будівлю. Біля входу в відділ поліції наявна інформація про найменування підрозділу поліції (фото 2). Доступ до вестибюлю не є вільним, оскільки двері до нього замикаються електронним замком, який розблоковується черговим відділу поліції. У вестибюлі розміщується пост чергового, що забезпечує пропускний режим і здійснює реєстрацію доставлених, запрошених і відвідувачів, доступ яких до приміщень відділу поліції здійснюється після реєстрації у Журналі обліку доставлених, відвідувачів і запрошених. На стінах вестибюлю присутні інформаційні стенди про керівництво органу, графік прийому, стенд з іншою довідковою інформацією від Національної поліції, інформацією про можливість

звернутись до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини тощо (фото 3).

Під час відвідування затриманих, доставлених у приміщенні поліції не перебувало. Згідно записів у Журналі обліку доставлених, відвідувачів і запрошених у день відвідування до прибуття групи НПМ у відділі поліції перебувала одна особа, яка перебувала на допиті в дізнавача, під час моніторингового відвідування відділ поліції відвідало дві особи до кабінету слідчого для вручення підозри (фото 4). При перевірці вказаного журналу зафіксовано дотримання вимог щодо допустимого часу перебування доставлених, відвідувачів та запрошених осіб у відділі поліції.

На першому поверсі розташоване приміщення приймальні громадян (фото 5). Кімната забезпечена письмовим столом, стільцями, оргтехнікою та довідковими матеріалами.

На території відділу поліції присутня система відеоспостереження, що передає зображення за допомогою зовнішніх камер з боку центрального входу та штрафного майданчику. Відвідувачів відділу поліції попереджено інформаційними табличками про здійснення відеоспостереження на входній групі будівлі.

Групою НПМ оглянуто службові кабінети співробітників відділу кримінальної поліції відділу поліції. Сторонніх осіб (окрім співробітників поліції) зафіксовано не було, предметів, які можуть бути застосовані для катування чи психологічного тиску не виявлено. З'ясовано, що у відділі поліції проводяться комісійні обстеження кабінетів щодо виявлення заборонених предметів, які можуть бути засобами катування або неналежного поведження. Також групою НПМ було опитано 2 осіб, які перебували в кабінеті співробітників кримінального сектору відділу поліції для вручення підозри. Скарг щодо неналежного поведження з боку працівників поліції не надходило, підозрюваний з обсягом прав, передбачених кримінальним процесуальним законодавством був ознайомлений.

У відділі поліції ведеться журнал інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Згідно записів у цьому журналі встановлено, що в 2024 році відділом поліції здійснено 11 повідомлень центру надання безоплатної правової допомоги про факти затримання у кримінальних провадженнях. При перевірці записів у цьому журналі з'ясовано, що всі графи заповнені, вимоги щодо негайності оповіщення центру надання безоплатної вторинної правової допомоги дотримуються.

При вивченні журналу реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають у органі поліції, з'ясовано, що в 2024 році не зафіксовано випадків щодо надання медичної допомоги. При перевірці записів у цьому журналі з'ясовано, у 2022 році було 3 записи про надання медичної допомоги, у 2023 році – 2 записи про надання медичної допомоги. За словами співробітників поліції, бригади швидкої допомоги приїжджають на виклик протягом 5-10 хвилин. В черговій частині відділу поліції наявна універсальна аптечка, яка забезпечена предметами та інструментами першої домедичної допомоги.

Встановлено, що 15 співробітників відділу поліції пройшли підготовку з надання домедичної допомоги особам, що перебувають у невідкладному стані.

При вибірковому опитуванні працівників відділу поліції встановлено їх обізнаність зі змістом статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статті 28 Конституції України щодо заборони катувань.

До програм підготовки персоналу внесені та періодично проводяться заняття та тренінги з особовим складом з питань дотримання прав людини, заборони катувань та інших видів неналежного поводження.

У відділі поліції є найпростіше укриття, яке знаходиться на цокольному поверсі будівлі. Найближче укриття знаходиться в будівлі поліклінічного відділення Зміївської центральної районної лікарні, яке знаходиться у 600 метрах від Відділу.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. У порушення вимог пункту 3 Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2003 № 1561, підпунктів 9, 10 пункту 3 наказу Національної поліції України від 21.07.2017 № 747 «Про оголошення вироків судів стосовно колишніх поліцейських», у відділі поліції відсутня кімната для проведення слідчих дій, а процесуальні дії із затриманими особами проводяться в кабінетах співробітників кримінального сектору відділу поліції. За словами керівництва відділу поліції, розпорядження про використання кабінетів працівників кримінального сектору поліції для проведення слідчих дій немає.

2. При вибірковій перевірці посадових інструкцій (функціональних обов'язків) працівників відділу поліції встановлено, що до посадових інструкцій не внесено інформацію про заборону катувань, що є порушенням вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, згідно якої кожна держава-сторона включає заборону катувань до правил чи інструкцій, які стосуються обов'язків і функцій персоналу правових органів, цивільного чи військового медичного персоналу, державних посадових осіб, які можуть мати відношення до утримання під вартою й допитів осіб, які зазнали будь-якої форми арешту, затримання чи ув'язнення, або до поводження з ними.

3. У порушення підпункту 1 пункту 1 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), у відділі поліції кімната для затриманих не використовується (фото б), а двері в кімнату для затриманих не запломбовані. Жодного документу, що підтверджує факт зупинки використання кімнати для

затриманих у відділі поліції групі НППМ не було надано. Додатково встановлено, що відповідно до Книги обліку доставлених та затриманих осіб що за період 2023 та 2024 років поміщення осіб у кімнату для затриманих не проводилось.

4. Моніторинговою групою НППМ з'ясовано, що станом на момент моніторингового відвідування серед штату працівників відділу поліції не призначено службову особу, відповідальну за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих, що порушує вимоги дотримання статті 212 Кримінального процесуального кодексу України. За інформацією керівництва відділу поліції, така посада передбачена у робочому штаті працівників відділу поліції, проте станом на момент відвідування Головним Управлінням Національної поліції у Харківській області ще не було призначено таку особу.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, стаття 213 Кримінального процесуального кодексу України).

5. У порушення вимог пункту 17 розділу VII Інструкції організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція) у відділі поліції не обладнано кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками, у зв'язку з чим такі побачення проводяться в кімнаті для прийому громадян. За словами керівництва відділу поліції, розпорядження про використання кімнати для прийому громадян для конфіденційного побачення із захисником немає.

Крім цього, приміщення такої кімнати не відповідає вимогам конфіденційності, які передбачені у пункті 18 розділу VII Інструкції, оскільки у кімнаті присутня камера відеоспостереження із звукозаписом, що не забезпечує законність під час проведення зустрічі затриманих осіб із захисником.

6. Моніторинговою групою з'ясовано, що у відділі поліції не проводяться щоквартальні звірки відомостей із центрами надання безоплатної вторинної правової допомоги щодо кількості переданих та зареєстрованих повідомлень про випадки затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, що не відповідає вимогам пункту 9¹ Порядку інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1363.

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю) та маломобільних груп населення.

7. В порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» у відділі поліції не створено умов для забезпечення доступності особам з інвалідністю та маломобільним групам населення. Вхід до приміщення відділу поліції не обладнано пандусом або

підйомником для заїзду осіб на кріслі колісному або інших маломобільних груп населення (фото 1).

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

8. Групою НПМ з'ясовано, що система відеоспостереження відділу поліції у черговій частині відділу поліції складається лише з двох працюючих зовнішніх камер відеоспостереження з боку центрального входу та штрафмайданчика, а всередині будівлі в коридорах наявні непрацюючі камери відеоспостереження (фото 8). Несправність системи відеоспостереження та невиведення відеозображення камер відеоспостереження в режимі онлайн на монітор чергового чергової частини може перешкоджати запобіганню, виявленню або фіксуванню правопорушень та забезпеченню публічної безпеки і порядку у відділі поліції, а також значно ускладнює покладені обов'язки чергового для забезпечення належної охорони адміністративного будинку відділу поліції. Зазначене також не забезпечує права затриманих осіб, розгляд обставин їх затримання або доставлення до відділу поліції. Зазначене вище не відповідає вимогам пункту 6 розділу I Інструкції, підпункту 2 пункту 4 розділ VIII Інструкції, пункту 7 розділу VI Інструкції.

9. Групою НПМ з'ясовано, що у невідповідність пункту 7 розділу VI Інструкції у черговій частині відділу поліції відсутній архіватор даних відеоспостереження із можливістю збереження запису щонайменше на 30 діб. Зазначене перешкоджає запобіганню, виявленню або фіксуванню правопорушень під час перебування затриманих осіб у відділі поліції, а також не забезпечує права затриманих осіб на випадок розгляду обставин їх затримання або доставлення до відділу поліції.

Інше:

10. Групою НПМ встановлено, що на дверях службових кабінетів відсутні таблички із зазначенням посад та прізвищ працівників, які в них працюють (фото 7). Через це в разі потреби можуть виникнути складності зі встановленням, у яких саме службових приміщеннях перебували затримані чи доставлені особи, у разі надходження скарг на неналежне з ними поводження з боку працівників поліції.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головному управлінню Національної поліції у Харківській області:

1. забезпечити відновлення функціонування кімнати для затриманих відділу поліції, умови утримання в якій відповідатимуть національним та міжнародним стандартам;

2. вжити заходів щодо забезпечення роботи системи цілодобового відеоспостереження всередині будівлі відділу поліції з обов'язковим виведенням відеозображення в режимі онлайн на монітор чергового чергової частини;

3. забезпечити відділ поліції архіватором даних із можливістю збереження відеозапису із забезпеченням можливості зберігання записів не менше 30 діб;

4. вжити заходів щодо призначення у відділі поліції службової особи, яка відповідальна за перебування затриманих осіб;

5. вжити заходів щодо сприяння обладнанню у відділі поліції кімнати для проведення слідчих дій;

6. вжити заходів щодо сприяння обладнанню у відділі поліції кімнати для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисником.

Відділу поліції № 2 Чугуївського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Харківській області:

1. внести до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) усіх поліцейських відділу поліції інформацію про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

2. забезпечити належне інформування центрів надання безоплатної вторинної правової допомоги стосовно проведених щоквартальних звірок відомостей щодо кількості переданих та зареєстрованих повідомлень про випадки затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою;

3. створити необхідні умови для забезпечення вільного доступу до приміщень відділу поліції особам з інвалідністю та маломобільним групам населення;

4. встановити на дверях службових приміщень відділу поліції таблички із зазначенням посад та прізвищ працівників, які в них працюють.

До звіту додаються фото отримані за результатами відвідування Відділу поліції № 2 Чугуївського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Харківській області.

Керівник групи НПМ:

**головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Максим ЦВЕЛІХ

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

9
Фото 3

Фото 4

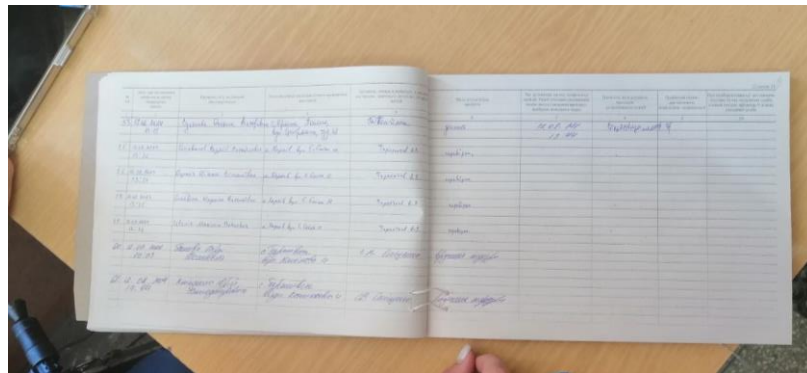
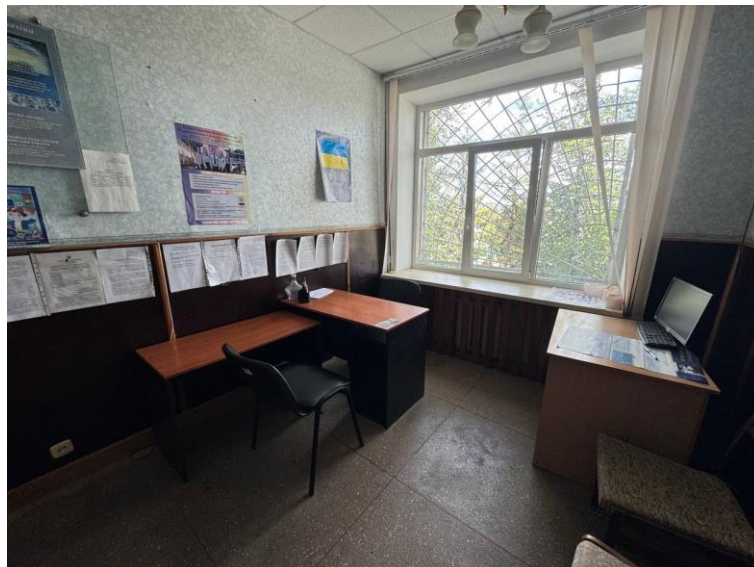

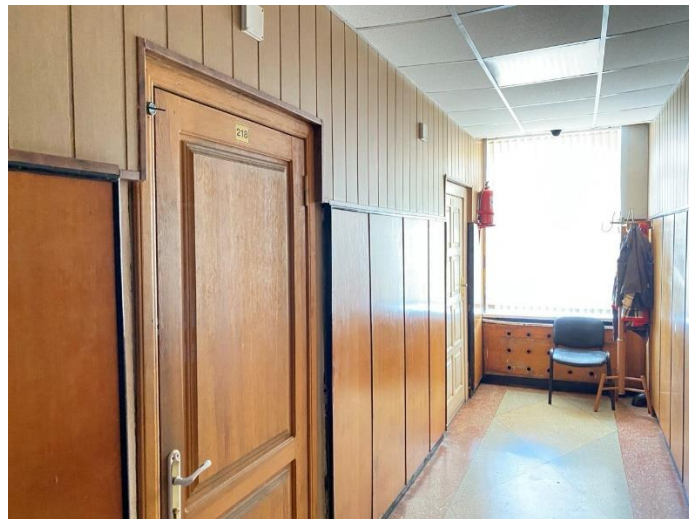
Фото 5

10
Φοτο 6

Φοτο 7

Φοτο 8

